

TÄHEKE

NR.10 1967

ÜKS, KAKS, KOLM

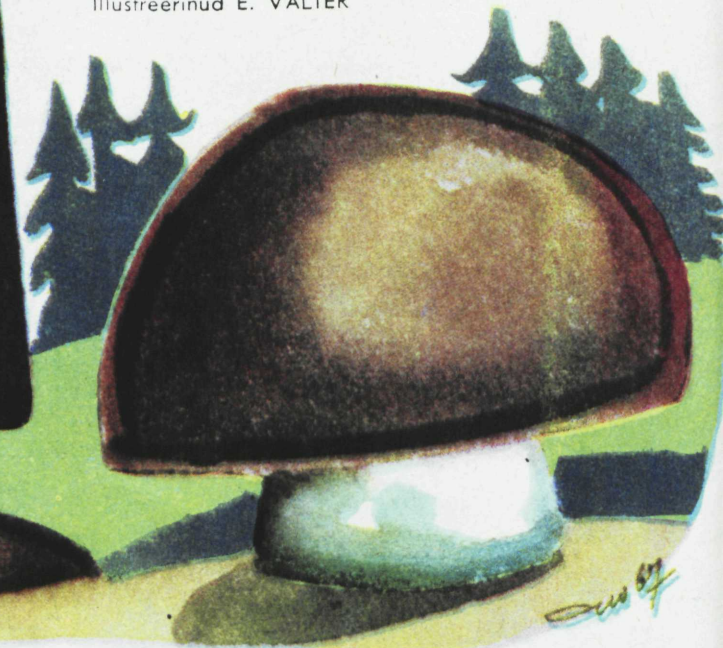
SERGEI ALEKSEJEV

Vladimir Iljitšil õnnestus ennast harva kiiretest ja tähtsatest töödest eemale kiskuda. Ometi leidis Lenin vahel vaba minuti, istus autosse ning sõitis linnast välja metsa. Metsas võttis Vladimir Iljitš tavaliselt sonimütsi peast, pani käed seljale ning kadus kuuskede ja kaskede vahele. Vladimir Iljitš astus aeglaselt. Kord hakkas talle ruuge käbikuningas silma, kord jäi ta lindude sädinat kuulama. Siis imetles ta seeni ning lihtsaid metsalilli. Kõik huvitas Leninit. Niisugustel hetkedel ta puhkas. Pärast jalutuskäiku pöördus Vladimir Iljitš Moskvasse ning jäi hilise ööni oma töölauda taha. Ühe niisuguse jalutuskäigu ajal märkas Vladimir Iljitš väikesel metsalagendikul plikatirtsu. Tüdrukul oli teab kelle suur mantel seljas, räti alt uudistasid maailma kaks turris patsikest. Tüdruk seisis kase all ning nuttis. Käes hoidis ta

niinest korvikest üheainsa puravikuga. «Miks sa nutad!» küsis Lenin. Tüdruk ei vastanud midagi, hakkas ainult veel kibedamini nutma. «Ise suur tüdruk!» vangutas Vladimir Iljitš pead. «Kas sul häbi ei ole!» Ei aidanud seegi. Lenin taipas kohe, et tüdrukul on nututuju. Ta kobas taskutes ning kummardus siis korvi kohale: «Üks, kaks, kolm! Pähkel korvi karaku!» Tüdruk jättis nutu ning vaatas korvi. Tõsi mis tõsi — seal oligi pähkel! «Oi,» ütles tüdruk hämmeldunult, pühkis pisarad põskedelt ning vaatas Leninile otsa. «Mis su nimi on?» uuris Vladimir Iljitš. «Varja.» «Mis siis sinuga, Varja, juhtus!» «Ma eksisin ära,» nuuksatas tüdruk. «Aga kus su kodu on?» «Mironovkas.» «Ära kurvasta, küllap me leiame su Mironovka üles.»

Illustreerinud E. VALTER

Vladimir Iljitš võttis Varjal käest kinni ning hakkas tüdrukut tillukest rada mööda auto juurde juhtima.

«Aga seened! Kus su seened on!»

Varjal polnud vedanud. Ta ei leidnud seekord seenekohta ja nii jäigi väike niinekorv tühjaks. «Tühja korviga pole kuigi kena koju minna,» ütles Vladimir Iljitš. «See asi tuleb korda seada.»

Ta keeras rajalt kõrvale, peatus ning sõnas siis äkki:

«Üks, kaks, kolm! Puravikke saagu jalamaid!» Tüdruk vaatas ringi. Tõsi mis tõsi, oligi seen! Seisis teine tamme all nagu sõdur, jäme jalga all ja lihav kübar peas. Varja kummardus ning märkas samas veel ühte seent, veidi eemal seisis kolmaski. Kolmanda kõrvale kasvas neid aga terve trobikond.

Tüdruk korjas oma niinekorvikese seeni täis ning vaatas siis Leninile imestunult otsa.

Nad läksid edasi. Lenin seisatas uuesti, pilgufas kelmikalt silma ja sõnas:

«Üks, kaks, kolm! Auto meil olgu!»

Varja lükkas põõsad kõrvale. Oh ime, lausa imede-ime! — Legendikul seisiski auto.

«Mis siis ikka, istu peale!» lausus Vladimir Iljitš ja tegi tüdruku ees ukse lahti.

Varja ronis kähku autosse.

Algul sõitsid nad mööda metsateed, seejärel keeras auto põldude vahele, ronides ikka ühest künkast üles ja teisest alla. Siis tuli kurv ning hakkaski Mironovka paistma.

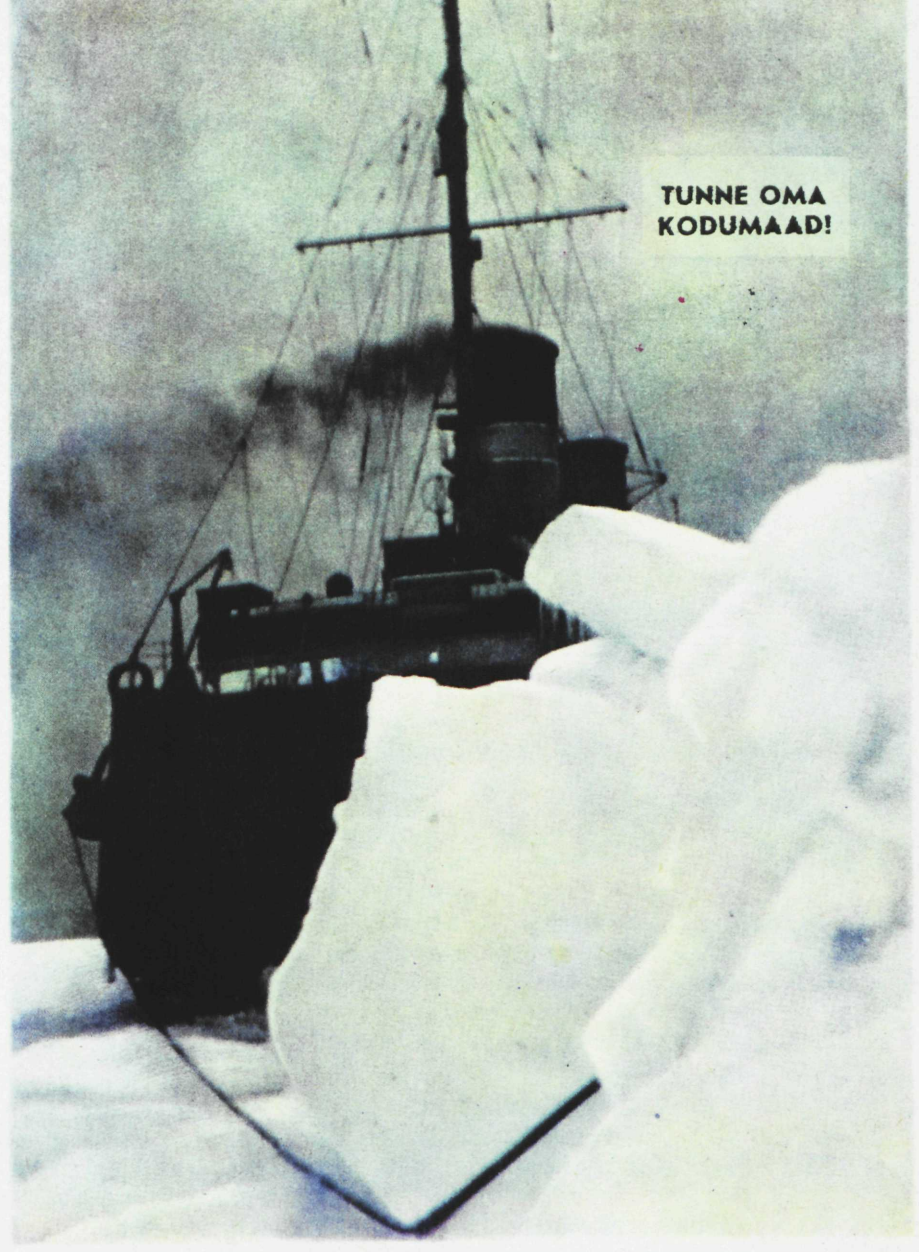
Lenin tõi tüdruku päris külla, lehvitas talle hüvastijätuks käega ning sõitis ära.

Aga Varja jooksis koju ja jutustas, kuidas ta metsa ära eksis ning kuidas tuli tundmatu mees. Ja imedest jutustas ta: autost ja seentest ja päkliktest.

«Ta on võlur,» sosistas Varja salapäraselt. «Ta suudab kõike, mida ainult tahab.»

Veel kaua mõistatati Mironovkas, kes võis küll Varja metsast välja juhatada.

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

TUNNE OMA
KODUMAAD!

Jäälõhkuja «Jermak» rajab jääväljas kaubalaevadele sõiduteed.

Põhjameretee

Seda ei olnud veel viiekümne aasta eest. Otsiti küll, aga ei suudetud avastada. Kodumaa põhjaranniku äärne meri on aastas kuni kümme kuud üleni paksu jääga kaetud. Seepärast teda Põhja-Jäämereks nimetataksegi. Talvel valitseb siin pakane, tihe udu ja tormavad lumetusid. Okski laev ei saa siis sadamast välja. Alles juulis-augustis vabaneb rannalähedane meri jääkattest. Kuid ka kogu suve ujuvad Põhja-Jäämeres kõrged jäämäed ja kilomeetrite laused jääväljad. Need on laevadele ohtlikud. Mürisedes ja raksudes kuhjub jää laeva ümber ning takistab edasisõitu. Jääpangad võivad pigistada laeva puruks, nagu oleks ta tikukarp. Nii hukkuski vanasti palju laevu.

Ent siis tuli Oktoobrirevolutsioon ja meie kodumaal loodi nõukogude võim. Partei ja valitsus seadsid ülesande: avastada tingimata Põhja-Jäämeres ohutu laevatee. Jäise mere uurimisretkedele saadeti jäälõhkujaid ja lennukeid. Saartele ja ujuvatele jääpankadele rajasid teadlased uurimisjaamu. Teadlased tegid ilmavaatlusi, jälgisid jää liikumissuundi ja mõtsid mere sügavust. Läks mööda mitu aastat. Ja nõukogude jäälõhkujal «Sibirjakov» õnnestuski esmakordselt 1932. aasta suvel läbida Põhja-Jäämeri.

Kaugele meie kodumaa põhjapiirile on nõukogude korra ajal ehitatud kümneid linnu, sadu tehaseid ja kaevandusi. Tundrates elavad põhjapõdrakasvatajad, taigas jahimehed. Laevad toovad põhjelaanikele toidukraami, tehastele ja kaevandustele masinaid. Laevadele laaditakse põhjamaa rikkusi — sütt, naftat, metsamaterjali, karusnahku. Suurtest sadamalinnadest Murmanskist ja Arhangelskist sõidavad laevad tuhandeid kilomeetreid mööda põhjarannikut Kaug-Itta ja sealt tagasi. Uurimisjaamad annavad raadioga laevadele teada, kust jääväljade vahelt võib vabalt läbi pääseda. Kui jää peaks siiski laevasõitu takistama, sõidavad Siberimaa sadamatest kohale valjeväljalõhkujad, nende hulgas maailma esimene aatomijäälõhkuja «Lenin».

Poiss,
kes
ütles:
„Pärast!”

TEET KALLAS

Ühes riigis, ja sugugi mitte seitsme mere taga, ühes linnas — hoopiski mitte üheksa metsa taga, ühes tänavas — väga võimalik, et just sinu tänavas, ühes majas — võib-olla just samas majas, kus sinagi, elas üks poiss. Küllap tunned sinagi teda. Küllap tead sa ta nimegi, mille mina olen kahjuks unustanud.

Poiss oli muidu nagu poiss ikka. Ta käis esimeses klassis, kirjutas vihikusse suuri tähti ja oli mõned numbridki selgeks saanud. Ainult kuna ta oli muinasjutupoiss — seda ei maksa sul unustada —, siis läksid tal mõned asjad veidi teistmoodi, kui nad näiteks sinul lähevad. Istus see poiss ükskord oma maja hoovil, just kiviseina ääres, kuhu oli maalitud jalgpallivärv. Istus poiss ja tundis igavust. Kõik teised poisid olid parasjagu kusagil mujal — kes koolitükke tegemas, kes emale

abiks või leivapoodi läinud.

«Ah,» ütles poiss. «Sõidan parem jalgrattaga.»

Aga enne, kui ta jõudis tõusta, et minna tuppa jalgratta järele, seisis see tema ees.

«Siin ma olen,» ütles jalgratas. «Ja mis edasi?»

Poiss oli esiteks natuke imestunud. Sinul ei tarvitse seda teha, kuna sa ju tead, et tegemist on muinasjutupoisiga.

«Kõigepealt tahaksin ma natuke sõita,» ütles poiss. «Pärast vaatame, mis veel.»

«Olgu pealegi,» vastas jalgratas ja kaapis pedaaliga hoovi, nii et muna-kividest sädemeid särtsus.

«Ma olen sinu jalgratas ja seda pead sa saama. Ainult ära unusta, et esimese ratta kodarat pole sa ikka veel pingutanud.»

«Ah, fühiasi,» ütles poiss. «Pärast.»

Üldse armastas see poiss hullupööra sõnu «ah» ja «pärast». Mõnikord ei ütelnud ta terve päeva jooksul ühtki teist sõna. Seda ei taha sa võib-olla hästi uskuda, kuid see on muinasjutt ja sellepärast on kõik võimalik.

«Kuhu me sõidame?» küsis jalgratas.

Poiss jäi mõtlema.

«Ee...» ütles ta. «Sõidame õige lmedlinna. Ma pole seal veel korragi olnud. Räägitakse, et head poisid saavad seal imetoremaid kinke.»

«Kui lmedlinna, siis lmedlinna. Ainult ära unusta, et kodar...»

«Ah!» ütles poiss. «Sõidame!»

Ta istus sadulasse, jalgratas kriuksatas ja sõitis värvast välja. Kuna see oli muinasjutu-jalgratas, siis polnud vaja tema pedaalile vajutada. Ta sõitis ise. Poisile oli see muidugi hästi meeltemööda. Nad sõitsid ja sõitsid ja sõitsid, ning poiss mõtles, mida ta lmedlinnast sooviks saada. Et ta hea poiss on, selles ei osanud ta üldse kahelda.

Ühel tänavanurgal seisis eideke. Ta oli kandekoti maha pannud. Seal paistis pudel piima ja päts saia. Ilmselt oli kott eidekelele raske ja ta otsustas puhata.

«Poiss,» ütles eideke, «ehk oled mulle natuke abiks?»

«Pärast, fädike,» vastas poiss. «Mul pole praegu aega.»

Ja nad sõitsid edasi.

«See kodar ei meeldi mulle sugugi,» ütles jalgratas.

«Pärast. Enne sõidame kohale.»

Nad jõudsid parki. Pingil istus naine, kes hoidis süles väikest tüdrukut. Tüdruk magas. Poissi nähes rõomustas naine väga:

«Sa oled kindlasti hea poiss?»

«Muidugi,» vastas poiss.

«Siis ehk aitad mind natuke? Istu, palun, seni mu tütrekese juures, kuni ma käin helistamas. Ta magab nii magusasti, et mitte kuidagi ei taha teda äratada.»

Poiss oli juba peaaegu nõus, ta oli ju hea poiss, kuid siis meenus talle

Imedelinn.

«Heameelega,» ütles poiss. «Ainult pärast.»

Nad jõudsid oma linnast välja. Jalgratas ütles, et Imedelinn pole enam kaugel. Üle silla, metsatuka taga. Sild oli aga juba näha.

Silla kõrval seisis sõiduauto, silla all jõe ääres aga kükitas kalamees. Ta vaatas kurva pilguga oma õnge, millelt kaval kalake oli konksu ära näpsanud. Poissi nähes hõikas kalamees:

«Ole hea poiss ja võta sealt autopingilt kompsuke. Viska see mulle siia alla. Panen õngele uue konksu. Siis pole mul tarvis hakata üles ronima. Näed ju, kui järsk kallas siin on.»

Poiss vaatas: tõepoolest, kallas oli järsk. Ja kompsuke lamas autopingil. Ta sirutas juba käe, kuid siis tuli talle Imedelinn meelde. Ta tahtis kiiresti Imedelinna jõuda.

«Pärast, onuke!» hüüdis ta ja sõitis edasi.

«Ettevaatlikumalt, ära unusta kodarat,» torises jalgratas.

Varsti jõudsidki nad Imedelinna. Milline see välja nägi, ei hakka ma sulle praegu jutustama. See läheks väga pikale ja niimoodi ei jõuaks me oma muinasjutuga sugugi lõpule. Kui sul mõnikord aega ja tahtmist on, võid endale selle linna üles joonistada.

Meie poisil aga läks pea päris kirjuks, nii palju huvitavaid asju nägi ta Imedelinnas.

Ta nägi kinoteatrit, kus igaüks võis vaadata sellist multifilmi, mis talle kõige rohkem meeldis.

Ta nägi korvikest, milles kunagi ei lõppenud šokolaadijäätis.

Ta nägi jalgpalli, mis täiesti ise lendas täpselt väravasse.

Ta nägi veel kümmet ja veel kümmet ja veel kümmet imepärast asja. Võib-olla veelgi rohkem, aga ta oli alles esimese klassi poiss ega osanud liiga suuri numbraid kokku lugeda.

Kõige rohkem meeldis talle aga pisike sinine rakett, mis oli ehitatud just väikeste heade poiste jaoks ja millega võis lennata, kuhu aga soovid. See polnud enam jalgratas!

Poiss sõitis Imedelinna varaülemale juurde.

«Tere,» ütles ta. «Ma olen hea poiss. Ja kui võimalik, tahaksin saada seda sinist raketti.»

«Miks mitte?» vastas varaülem. «Kui sa tõepoolest hea poiss oled, miks siis mitte. Kohe vaatame.»

Varaülem lülitas sisse väikese televiisori, mis seisis ta ees laual, vaatas natuke aega ekraani ja vangutas siis pead.

«Oi, poiss, poiss,» ütles ta. «See on tõsi, paha poiss sa ei ole. Aga raketti sa praegu ei saa. Raketi saad pärast.»

«Miks?» küsis poiss kurvaks muutudes.

«Mõtle järele, mis sinuga juhtus teel Imedelinna? Sa nägid eidekest, kes palus abi. Sa nägid naist, kes palus natuke aega oma tütrekest hoida. Sa nägid kalameest, kes palus, et sa viskaksid talle kompsukese. Mida sa neile vastasid?»

Illustreerinud S. VÄLJAL

«Oi,» ütles poiss. «Onu varaülem, ma kohe! Oodake ainult natuke aega!»

Ja ta jooksis välja, istus oma jalgratta selga ning käskis tal kiiresti tagasi sõita.

Silla juurde jõudnud, nägi ta, et kalamees on oma autoga juba ära sõitnud.

«Ruttu, ruttu!» hüüdis poiss. «Võib-olla jõuame veel õigeks ajaks parki.» Kuid ka pargipink oli juba tühi.

«Oi, kui pahasti!» kurvastas poiss. «Aga sõidame edasi, ehk saan ma veel eidekest aidata.»

Kuid juba eemalt nägi poiss, et tänavanurgal polnud enam kedagi. Ning samal hetkel jäi esimene ratas munakivide vahele kinni ja vajus kõveraks.

«No näed sa nüüd!» pahandas jalgratas. «Ma ju rääkisin sulle kodarast!» «Eh,» ohkas poiss, «niimoodi olen ma raketist puha ilma. Ja ometi pole ma ju paha poiss.»

Kuna jalgratas enam sõita ei saanud, pidi poiss teda käekõrval lükama. Pahas tujus ja kangesti väsinuna jõudis ta väga hilja oma hoovile tagasi, võttis jalgratta kaenla alla ja tassis selle tuppa. Muidugi sai ta ema käest õige kõvasti tõelda.

Lõpuks käskis ema tal sööma hakata, enne seda aga kindlasti käed puhtaks pesta.

Poiss oli, nagu ma juba ütlesin, kangesti väsinud. Laua taha sai ta veel kuidagi istunud, kuid kraani juurde, nagu ta arvas, poleks ta küll kuidagi suutnud minna. Juba pidigi ta ütlemas: «Ah, pärast...», kuid siis tuli talle midagi meelde. Ta tõusis kohe püsti, läks väsimusest hoolimata kraani juurde ja keeras vee lahti. Käsi pestes mõtles ta, et ei ütle kunagi, kohe mitte kunagi enam: «Ah, pärast!»

... Näed sa siis, mis juhtus ühes riigis, ja sugugi mitte seitsme mere taga, ühes linnas — hoopiski mitte üheksa metsa taga, ühes tänavas — väga võimalik, et just sinu tänavas, ühes majas — võib-olla just sinu majas. Küllap tunned sinagi seda poissi. Mis sa arvad, kas ta ütleb veel mõnikord: «Ah, pärast!» Mis? Üldiselt aga — elame-näeme.

Ja, näe, saigi muinasjutt otsa.

MITU VIGA!

Ats pidi kirjutama kirjandi «Sügisel metsas». Et ta ise ei viitsinud metsa minna, mõttes ta kõik välja. Siin see kirjand on. Kus Ats eksis!

SÜGISEL METSAS

Ühel sügispäeval läksin metsa. Kägu kukkus. Muustrastas viis poegadele ussikesi. Varblased maiustasid pähklitega. Soo peal punetasid murakad. Sõin neist kõhu täis. Loomadest nägin valgejäne ja halljäne. Halljänes oli hall, valgejänes päris valge. Taeva all rivis lendasid varesed. Nad valmistusid pikaks reisiks soojale maale. Metsas oli väga tore. Kraavikaldal õitsesid varsakabjad. Tõin neid koju vaasi.

Nipitiri

PAUL HAAVAOKS

Nipitiri, napitiri –
on see ajaleht või kiri?

Lasteraamat see, ehee,
ära rumalaks mind tee!
Siin on Mäust ja Murrikust,
siillionust Urrikust . . .

Nipitiri, napitiri –
kus on pilt ja kus on kiri?

Arvad, et sa alt vead mind:
kiri kõrval, pilt on peal.
Esikaane silt on seal.
Tagakaanel lõpp ja hind.

Tore jah.
Kuid mis on see –
a või b või d või e?

Ära rumalaks mind tee:
see on, see on . . . apete . . .

Võlusulepea

JAAN RANNAP

Kui isa kaugest sõidust tagasi tuli, tõi ta Tiiule kingituse. «Sestsaadik kui sa findiga kirjutad, ei näe su vihik just kena välja. Tõin sulle nüüd võlusulepea. Ainult pea meeles: kui sa kirjutama hakkad, tuleb fäita kaks tingimust. Muidu sulepea kaotab võlujõu.» «Mis tingimused need on!» küsis Tiiu. «Ma tahan kohe kirjutama hakata.» «Alati, kui sa võlusulepea kätte võtad, pead enne käsi pesema.» Tiiu jooksis ruttu kraani juurde. «Ja mis veel!» «Võlusulepea tohib ainult aeglaselt kirjutada. Mida varem tegid viie minu-figa . . .» «. . . seda kirjutatakse nüüd kaks korda kauem.» Kui Tiiu järgmisel päeval koolist koju tuli, säras ta nagu näariküünal. «Kas tead, ema! See on tõepoolest võlusulepea. Ma sain kirjatehnikas viie.»

LOOMAD-LINNUD

1. Meil väga arvukalt esinev veelind.
 2. Meie metsade suurim loom.
 3. Pikakõrvaline koormakandja.
 4. Hea «riistvõimleja».
 5. Väga mürgine madu.
 6. Veeloom, kes oskab puid langetada.
 7. Üks partidest.
- Õige lahenduse korral saate põikreas suure rohusööja imetaja.

Head ööd!

VYTAUTAS BARAUSKAS

Aasal uinus hulganisti ristikeinatutte. Kastepärlid jutustavad neile muinasjutte.

Kastepärlid muinasjutte pajatavad neile, aga päike metsa tagant lausub, lapsed, teile:

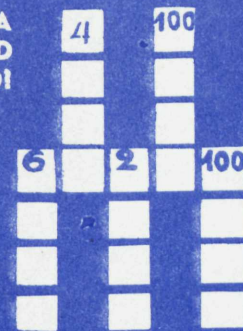
„Magage kõik magusasti, äiu-äiu-ää, teile muinasjuttu vestma kuldne kuu nüüd jääb.

Ilusad teil uned olgu, lõbusad ja head! Mulgi aeg on uinuda ja patja peita pea.“

Illustreerinud V. HURT

KAS SA
TUNNE
NUMBREID!

Kui sa numbrid sõnadega kirjutad, saad põikreas... Küll siis näed, kelle!

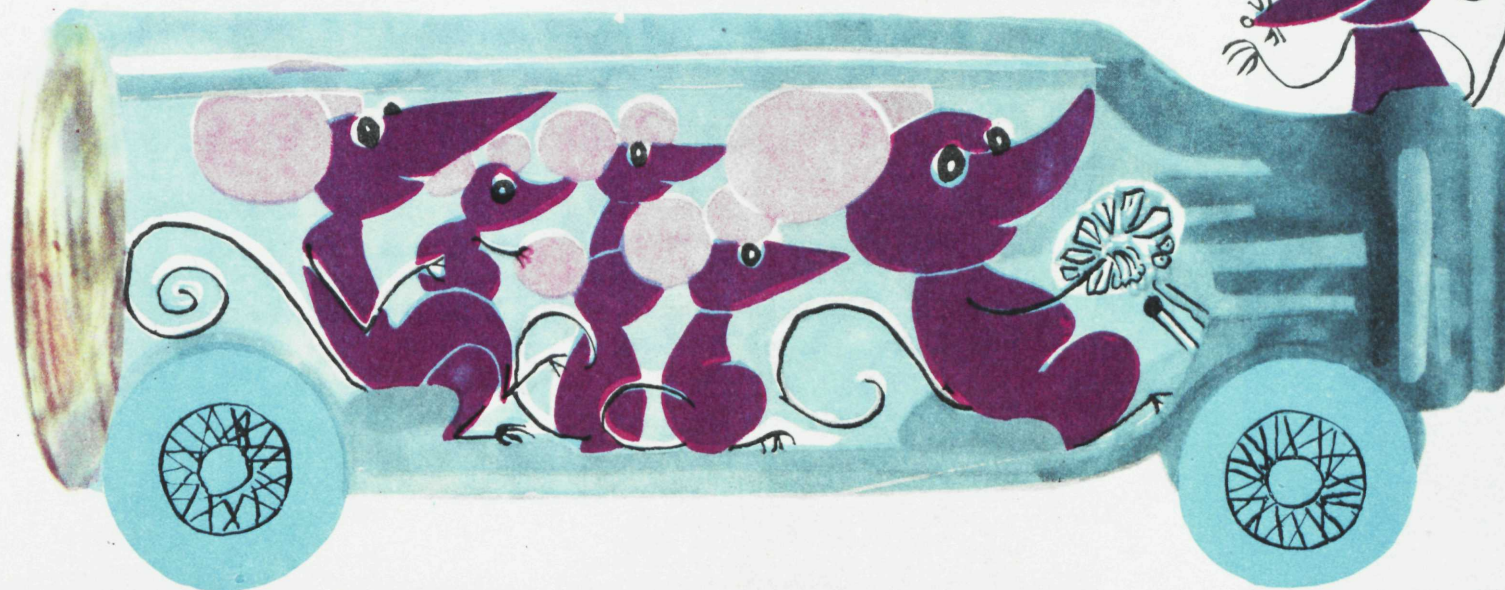
Hüire auto

UNO LEIES

Hiir tegi piimapudelist uue automodeli!

Klaasist auto paistis läbi – rooliks oli väike käbi, käigukangiks tuletikk, istmeks ilus puravik...

Hiir nüüd sõidab siia-sinna, sõidab maale, sõidab linna. Otsib tühje pudeleid, et teha uusi mudeleid.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Käime kahe koolis

Olen 9-aastane. Käin V. Kingissepa nim. Tallinna 20. Keskkoolis ja Tallinna Laste Muusikakoolis. Mõlemas koolis õpin juba kolmandas klassis. Muusikakoolis õpin viulit. Soovi õppida muusikat sain oma vanemalt õelt. Tema mängib klaverit.

Mulle meeldib kahe koolis õppida, see on huvitav, kuigi natuke ka raske. Oues jooksmiseks ja mängimiseks jääb vähe aega, vahel kohe kadestan teisi.

Tunnistusel on mul seni olnud ainult neljad viiled. Et häid hindeid saada, peab hoolsalt õppima. Et hästi viulit mängida, selleks peab palju harjutama.

MAIRE PALM,
V. Kingissepa nim. Tallinna
20. Keskkooli oktoobrilas

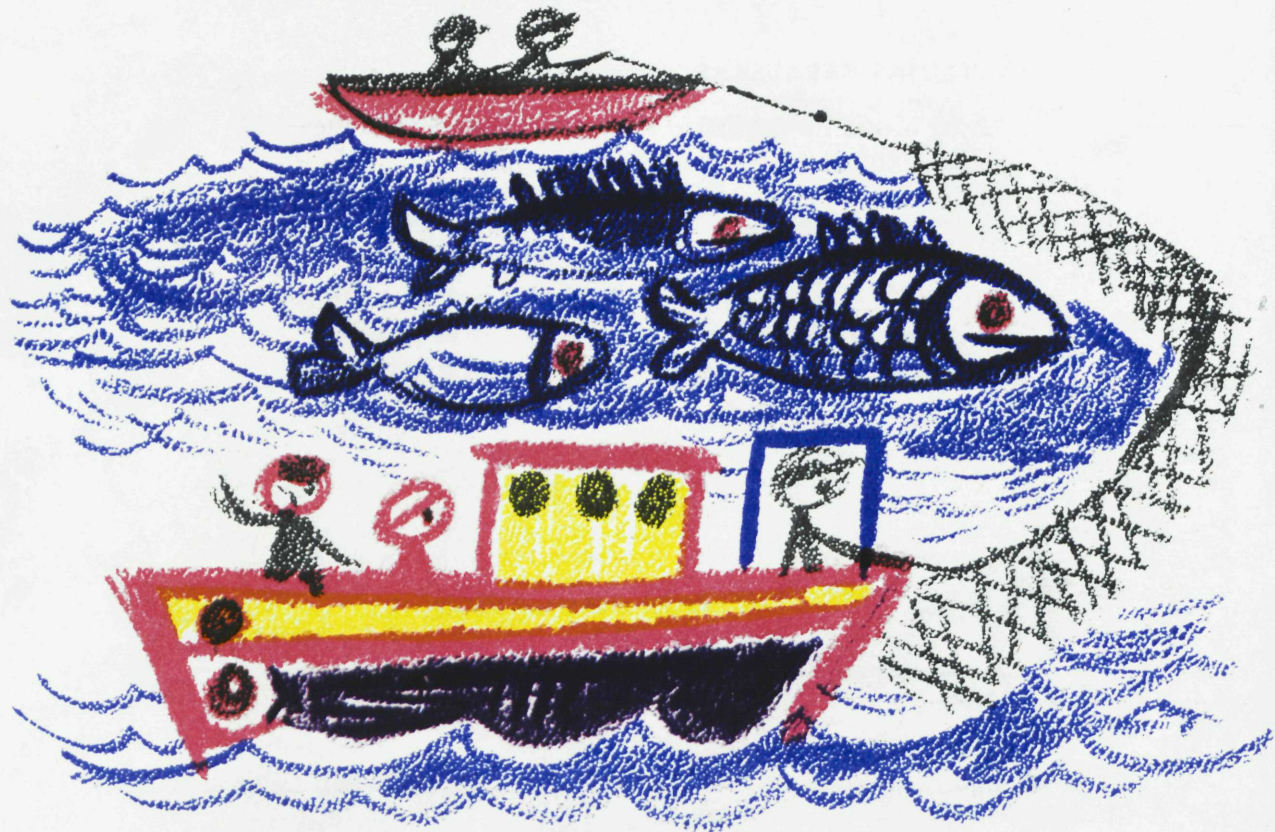
Ühel päeval tuli kooli lauatennise treener. Ta rääkis meile lauatennise ja kutsus meid seda mängu õppima.

Järgmisel hommikul tulime vara kooli ja läksime koos Nooruse tänavasse. Kui kõik kohal olid, jutustas treener meile parematest mängijatest ja näitas ka pilte. Häid mängijaid on palju. Treener ütles, et kui me korralikult kohal käime ja püüdlilikud oleme, siis võime meiegi edu saavutada.

Kõigepealt hakkasime õppima reketiga palli põrgatamist. See näis kõigile väga lihtne, kuid kui proovida hakkasime, ei tulnud ühelgi hästi välja. Juba reketit õigesti käes hoida oli raske. Mõni sai palli põrgatada ainult kümme korda, mõni siiski sada korda. Õppisime palli põrgatamist ka vastu seina, kuid see oli veelgi raskem. Kõige rohkem saadi viiskümmend korda, kuid enamik sai ainult kaks või kolm korda.

Proovisime ka laua taga mängida. See oli väga huvitav, kuid esialgu ei tahtnud kuidagi minna. Minule hakkas lauatennis väga meeldima. Püüan alati korralikult tundides käia ja hoolega harjutada, sest tahan seda mängu kiiresti selgeks õppida.

VALDUR EVISTE,
Tallinna 22. Keskkooli pioneer

Kalasadamas

Ühel hommikul tuli Merivälja lastel Aivaril, Helgil ja Üllel mõte Rohuneeme sadamasse ekskursioonile minna. Aivari isa oli rääkinud, et

seal seisab Kirovi kolhoosi uus kalatraaler. Ja et traaleri kapten Valter Tomingas on lahke mees. Noh, lahked mehed lubavad kindlasti

oma laeva vaadata. Liiatigi veel poisil, kes kavatseb tulevikus võib-olla ka kapteniks hakata.

Rohuneeme sõideti bussiga. Oktoobrilaste asi — eks olnud ennegi iseseisvaid reise tehtud.

Traaler seisis sadamasilla ääres. Ja näe, kui hästi juhtus: parajasti valmistus mingisuguse kooli matkagrupp pardale minemal Aivar, Helgi ja Ülle läksid matkajatega kaasa.

See oli Kirovi kolhoosi meistermeeste esimene omatehtud traaler. Traaleri kere oli rauast — seda tegi Aivar kohe kindlaks. Aga miks laevaparas säärane kiigepostide taoline seadeldis asus nagu veoautodel, mis ise suuri kaste peale tõstavad, seda ta küll ei taibanud.

«See on mootorvints,» selgitas traaleri kapten. «Traali merest väljakerimiseks.»

No muidugi. Traal on suur. Mõnikord satub sinna terve kalaparv. Pool tuhat kilo või rohkemgi. Kes seda käsitsi jõuab pardale vinnata. Helgi ja Ülle piilusid juba kajuti uksele.

See oli väga ilus kajut. Lakitud seinte, lakitud pinkide, lakitud lauaga. Ja paljude aparaatidega.

«Siin on laevakompass,» näitas kapten. «Milleks seda vaja läheb?»

«Sõidusuuna määramiseks,» ütles Aivar. «Kui udu on või kallas ei paista.»

See oli õige vastus ja Aivar sai kiita.

«Siin on raadiojaam. Milleks seda vaja?» küsis kapten edasi.

«Hädasignaali andmiseks,» ütles ruttu ruudulise pluusiga poiss, kes tahtis ka kiita saada. «Kui traaler karile sõidab.»

See oli vale vastus ja poiss sai laita. Üks uus ja hea traaler, millel tubli kapten ja vahva meeskond, ei hakka ometi karile sõitma! Raadiojaama oli vaja kodukolhoosiga sidepidamiseks. Aga veel rohkem selleks, et feistele traaleritele teatada, kui mõni suur kalaparv leitakse.

Nüüd jõuti uudistamisega kolmanda keerulise aparaadini. See seisis külgeinas ja oli natuke televiisori moodi.

«Siin on kajalood,» ütles kapten. «Sellega otsime meres kalaparvi.»

Aivari silmad läksid suureks. Teistel poistel läksid ka. Kuidas aparaat kala otsib?

«Aga väga lihtsalt,» ütles kapten. «Te olete ju kuulnud, kuidas mõnes kohas mets vastu kostab, kui hõigata. Noh, sellele aparaadile kostab merepõhi vastu. Aga ekraanil muutuvad need kostmised nähtavaks. Kui nüüd laeva all ujub suur kalaparv, siis kõik helisignaaleid põhja ei jõua. Muist pörkuvad kalaparvelt tagasi. Ka selle pörkumise teeb kajalood nähtavaks. Nii me teamegi, kus traal vette lasta.»

Nüüd oli siis päris selge, kuidas traalpüük käib. Matkagrupi lapsed ütlesid kaptenile aitäh, ja Aivar, Ülle ja Helgi ka. Üheskoos istuti tee äärde bussi ootama.

Aivar vaatas, kuidas matkajate pävikupidaja joonistas oma albumisse sinise mere ja traaleri, kus nad käisid, ja traali, mida vedas traaler ning veel üks väiksem paat.

«Päris ilus pilt,» mõtles Aivar. «Aga mina teeksin igatahes kalad, kes traali ujuvad, hoopis suuremad.»

JÜRI RANT

"TÄHEKESE" LOOMAAED

Laiskloom

Juba nimi ütleb, et ta on laisk ja unine. Elab Lõuna-Ameerika ürgmetsades. Ta ripub puuksal — selg allapoole, jalad ülespidi. Jalgade küljes on tal kuni seitsme sentimeetri pikkused konksjad küünised. Nende abil hoiab ta puuksast kinni. Päeval ta magab, öösel hakkab aeglaselt liikuma, et toitu otsida. Laiskloom sööb mahlaseid taimi, puulehti ja -vilju. Puulehtedele langenud veetilgad on joogiks. Laiskloomal on tihe karvakuub. Kuid see on alati sassis ja korratu. Seal pesitsevad vetikad ja isegi liblikad. Ka laisklooma pojad on unekotid. Ema ei pööra neile erilist tähelepanu. Et endast märku anda, peab poeg kõvasti kisama või ema karvadest sakutama.

Aino Tigane SÕJA VARI

Epp korraldas naaberõues Lembituga laulupidu. Juba oli segakoor palkonitrepile rivistatud — nukud, paksuke karu ja pikanokaline kurg, juba tõstis Lembit taktikepi. Seal kostis tänavalt undamine, ligines ja jäi vaif. Kohe küsis Lembitu ema hääl aknast: «Kuhu see kiirabiauto tuli — ega, Epp, viimati sinu majjal!»
Vilmati, jah! Epp pistis värava kaudu oma õue. Lem-

bit kannul. Siin leidsidki nad punase ristiga auto eest. «Vanaema!» karjatas Epp toa poole joostes. Samas kõndis vanaema talle vastu, terve nagu ikka. Ja ometi ei vabanenud tüdruk hirmust: kellega siis õnnetus juhtus!

«Nad läksid teisele korrusele,» ütles vanaema. «Hoidku küll...»

Ta ootas ühes Epu ja Lembituga kojaukse juures. Nendega seltsisid Kristakese ema, laps süles, tädi Sotnik, põllepael lahti ununud, ja koguni tädi Laansoo, kes halvasti kuuleb.

Oih, trepil kolises! Ootajad tardusid vaikseks, ainult tädi Laansoo päris: mis! mis! Kaks valges kitlis sanitari kandsid Treierite isa raamil alla. Mõtle, suur mees pikali ja teda tassitakse! Ta katsus naljatada: «Viige mind pealegi kätel minema, homme pagen omal jalal tagasi.» Aga keegi ei naernud. Ta lükati koos raamiga autosse, naine istus sinna kõrvale, mehe prillid kõvasti pihku pigistatud.

Kui masin oli väravast välja sõitnud, ohkas Kristakese ema:

«Haigestus nii äkki...»

«Ei ühti äkki,» seletas tädi Sotnik, märkamata veelgi põllepaelu siduda. «Tal süda mitukümmend aastat rikutud. Sõjast saadik.»

Epu vanaema lisas:

«Eks selle sõja vari lasu meil kõigil seniajani.»

«Mis! Mis!» nõudis tädi Laansoo.

«Sõja vari!» hüüti falle. Nüüd kuulis ta ära, ta pea värises.

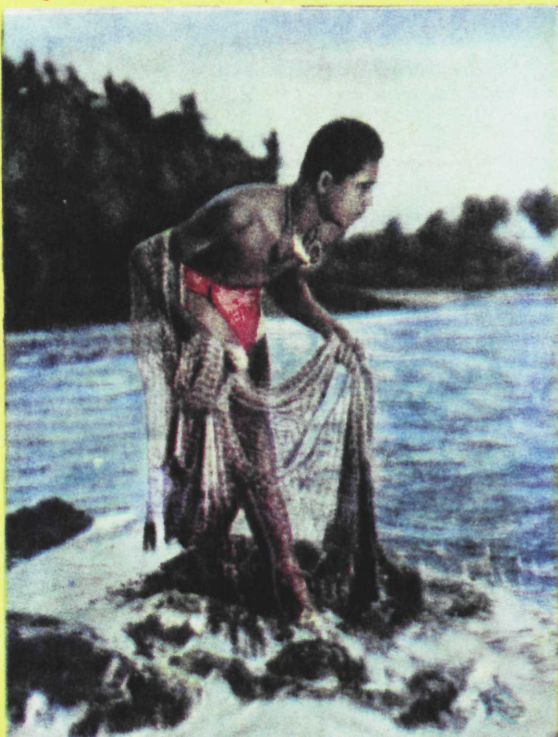
Epp vaatas õige tähelepanelikult ringi ning nägi igal pool sõja varju. Täitsa selgesti. See paistis vanaema ja tädide nägudelt. Lembitult, kellel taktikepp töölaakil. Vahepeal kohale ilmunud Jaagu ja Riho näolt — näe, kui liikumatult need alatised kargajad seisid. Isegi pisikese Krista põskedel ema süles oli sõja vari. Küllap on kõigil süda natuke rikutud.

Igatahes oma südames tundis Epp säärast valu, et pidi käe rinnale suruma. No kui juba ta vari nõnda haiget teeb, mis siis veel sõda ise! Hoidku küll, kui ta uuesti tuleks...

Keset Vaikset ookeani on Polüneesia saarestik. Ühed saared on kobaras koos, teised asuvad ääretus veeväljas üksikuna. Mõned saared on tulemäepurse ookeani põhjast üles kergitanud, mõned on jälle korallide ehitatud. Korallid on tillukeste mereloomade lubikojad, mis üksteise peale ladestudes moodustavad karisid ja rõngassaari — atolle. Atolli keskel laiub tasane vesi — laguun. Kunagi ammu jagasid saarestiku endi vahel Prantsusmaa, Inglismaa, Ameerika ja Uus-Meremaa. Kuid saarte pärisrahvaks on helepruunid polüneeslased. Nad on rõõmsad ja külalislahked. Paljud neist elavad tänapäeval nii nagu valged inimesed. Siiski on saari, kus polüneeslastel on säilinud igivanad kombed.

... Peatub saare lähedal laev ja sealt lastakse paat vette. Rannaküla elanikud kogunevad merelt saabujat vastu võtma. Mehed, naised, lapsed seisavad rivisse, suruvad üksteise järel võõra kätt ja ütlevad:

„La ora na!“

See on polüneesiakeelne tervitus. Mõni poiss on külalise puhul nii rõõmus, et pärast tereitamist jookseb tagasi rivi lõppu ja ütleb võõrale uuesti «la ora na». Võõralt mehelt küsitakse: «Miks vahine (naine) kaasa ei tulnud?» Juhtub külaliseks naine, siis päritakse: «Kuhu sinu tane (mees) jäi?» Igaüks tahab, et võõras just tema majja elama asuks. Kärarikka vaidluse lõpetab külapealiku otsus. Siis hakatakse kingitusi tooma — kookospähkleid, ananasse, banaane, kilpkonnaliha, kalu. Kingitakse isegi elus seapõrsas või kana. Mõne päeva pärast peab ka võõras igale külaelanikule midagi kinkima. Polüneeslased on kanged kalamehed ja pärlipüüdjad. Päevad läbi viibivad noormehed paatidega merel. Sukelduvad sügavale merepõhja ja korjavad sealt taldrikusuursi limuste kodasid — pärlkarpe. Merepõhjas on ohtlik. Astub sukelduja kogemata suure merikarbi avatud poolmete vahele, lööb karp välkkiirelt kinni. Kõik katsed jalga lahti saada on asjatud.

Kuid mõnes pärlikarbis on ilus valge, hõbedane või sinakas pärlitera. Kaupmehed ostavad polüneeslastelt pärleid kaelakeede ja kõrvarõngaste tegemiseks, ostavad pärlkarpe, sest neist saab iluasju ja nn. pärlmutternööpe.

Mehed ja naised töötavad oma juurviljapõldudel või valgete peremeeste suhkruroo- ja riisiväljadel. Osavalt ronivad polüneesia poisid mööda palmitüve üles ja korjavad ladvast kookospähkleid. Aegajalt saabuvad saarte juurde laevad, kuhu laaditakse koprat. Kopra on päikeses käes kuivatatud kookospähkli tuum. Sellest pressitakse vabrikutes õli margariini, seebi või küünalde valmistamiseks. Öhtul, kui taevas mere kohal punab loojuvast päikesest, hakkab külatänavas algul üks, siis teine, siis kolmas neiu laulma. Viimaks kaigub kogu küla laulust ja pillimängust. Juba seavad noored ja vanad tantsusammu. Tingimata kutsutakse ka võõras peole.

Ülal: Paul Gauguini «Tahiiti maastik».

Vasakul: laine tuleb ja läheb. Kaluril on iga laine vahel aega paar sekundit, et kala välja valida ja talle võrk peale heita.

Pildil on
ADOLF RAMMO,
kelle luuletusi «Tähekesest» varemgi
oled lugenud. Juuresolevad värsid aga
pärinevad lasteraamatute võistlusel er-
gutusauhinna saanud luuleraamatust
«Lapse laulud».

Suured saapad, väikesed saapad

Mul on saapad väikesed,
ninaotstel päikesed.

Vaatan hästi-hästi ette,
veelgi terasemalt maha.
Mina porisse või vette
astuda ei taha.

Isal kodus säärikud
määrdega on määritud.
Tallad pikad justkui suusad,
küljes ikka savi, kruusa.

Jalga panna neid ei maksa —
neis ma kõndida ei jaksa.

Hea sõna

Pole kerge laua taga
uhiuue aabitsaga!

Nägu mossis, ninal kirts,
vaevalt näeb üks plikatirts.

Küll need tähed on vast pahad,
sõnaks muutuda ei taha.

Eest kõik ära silkavad,
plikatirtsu pilkavad.

Aga tema saab neist jagu —
U-l ju samas lõpeb pagu.

S-i sabast kinni peab,
I siis nurgast välja veab.

N-iga on rohkem raskust,
see end peitis põlletasku.

Lõpuks, pusic laps mis pusic,
välja tuli sõna USIN.

Meister

Kops ja kops!
Lapsel haamer,
naelatops.

Kops ja kops...
näpu pihta,
vaat kus lops!

Kuid ei meister
pilli aja,
ehitada
femal vaja.

Kops ja kops!
Varsti tühi
naelatops.

Koogilaul

Esimene kook on lapse jagu,
esimene memme panni pealt.
Moositagi see mekib magus,
näpuvahelgi maitseb hea.

Esimene kook on kõige parem,
viimne selle vastu küll ei saa.
Tulebki jaole laps teistest varem,
köhu sööb täis ja — aidaa!

KUS MIDA TOODETAKSE!

Seda need kaardid näitavad. Tartus on alumiiniumivabrik ehk lü-
 nendatult «TAV». Seal tehakse kõõgitarbeid. Viljandi Metsakombi-
 naadis valmistatakse tulefikke. Põltsamaa Konservikombinaadis
 keedetakse kompotte, mahlu ja moose. Saaremaal on Kingissepa
 Kalakombinaat, Rakveres õmbiusvabrik «Virulane», Tallinnas män-
 guasjade tehas «Norma», jne.

Lõika kaardid valget joont mööda välja ja kutsu sõbrad seda
 mängu — «Kus mida toodetakse!» — mängima. Mängijaid olgu
 kolm või neli. Pärast segamist saab igaüks kolm kaarti. Ülejäänud
 kaardid pannakse lauale kuhja.
 Esimene mängija vaatab, kas tema kolme kaardi hulgas on kaks
 nissugust, mis moodustavad paari. Kui ühel kaardil on kohanimi ja
 teisel seal asuva ettevõtte nimi (näiteks ühel kaardil linnanimi
 Tartu ja teisel kaardil vabrikunimi «TAV»), siis need kaardid moo-

	TARTU		SAAREMAA		RAKVERE
„TAV”		KINGISSEPA KALAKOMBINAAT		„VIRULANE”	
	VÕHMA		KUNDA		PÕLTSAMAA
LIHAKOMBINAAT		„PUNANE KUNDA”		KONSERVIKOMBINAAT	
	KOHTLA- JARVE		KIVIÖLI		PÄRNU
KEEMIAKOMBINAAT		PÕLEVKIVIKAEVANDUS		PIIMA KOMBINAAT	
	TALLINN		VILJANDI		NARVA
„NORMA”		METSAKOMBINAAT		BALTI SOOJUS- ELEKTRIJAM	

dustavad paari. Ühteme, et esimesel mängijal läks kaks kaarti paari. Ta paneb selle paari kõrvale ja võtab kuhjast asemele kaks uut kaarti. Juhul kui tema kaardid lähevad jälle paari, paneb ta paari kõrvale ja võtab kuhjast uued kaardid. Nii toimib ta senikaua, kuni kaardid enam paari ei moodusta. Kui aga esimese mängija kaardid (kohe alguses või hiljem) paari ei lähe, paneb ta pihust ühe kaardi lauale ja võtab kuhjast asemele uue kaardi. (Mängijail peab olema alati kolm kaarti käes.) Nüüd on teise mängija kord. Teine mängija vaatab, kas tema pi-

hus olevad kaardid (kaasa arvatud esimese mängija poolt lauale pandud kaarf) moodustavad paari. Kui moodustavad, paneb ta paari kõrvale ja võtab kuhjast kaks kaarti. Kui ei moodusta, paneb ta ühe kaardi lauale ja võtab kuhjast asemele ühe kaardi. Järgneb kolmanda mängija kord vaadata, kas tema pihus olevad kaardid (kaasa arvatud laual asuvad esimese ja teise mängija poolt pandud kaardid) lähevad paari ... Nii mängitakse, kuni kuhjast on kaardid otsas. Kõige rohkem paare saanud mängija on võitnud.

Liikuvalt Eelmäng

Plus vaikne unetund

1. Jon - ni - pun - ni me ei sun - ni

u - ne - tun - nil ma - ga - ma. Lii - ga pal - ju,

lii - ga val - ju peaks me ta - ga ^{1.} pra - ga - ma. ^{2.} pra - ga - ma.

2. Kuluks otsa unetund,
mitte keegi ei saaks und.
∴ Kui punn ei karda kukkumist,
las proovib püsti tukkumist. ∴

SÕNAD
KIRJUTAS
ELLEN
NIIT,
VIISID LÕI
RAIVO
KÕRGEMÄGI

Kalad

C F C7

Mull-mull-mull-mull vaik-sed ka - lad, kus on tei - e
Mis te nal - ja hei - da - te ja o - ma jal - gu

F A7 Dm

väik - sed ja - lad?
pei - da - te? Kull - kull - kull - kull kul - la mees,

G7 C A7

meil po - le jal - gu tar - vis vees. U - ju - da meil

Dm G7 C

va - bam on, kui ui - med meil ja sa - bad on.

ELKNO Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 10 – 1967, VIII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskmittee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, M. Velleste.
Peatoimetaja kt. O. Saar, kunstiline toimetaja E. Pikk, vanemkorrektor E. Orgmets.

Laduda antud 28. VIII 1967. Trükkida antud 26. IX 1967. Trükiarv 52 000. Paber 90x60/8. Trükipoognaid 2. Arvestusploognaid 2,87. MB-06633. Tellimise nr. 1033. Trükikoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 41.

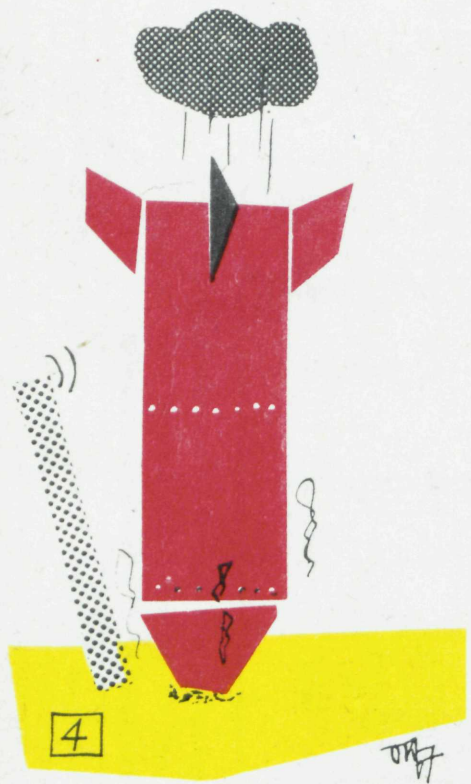
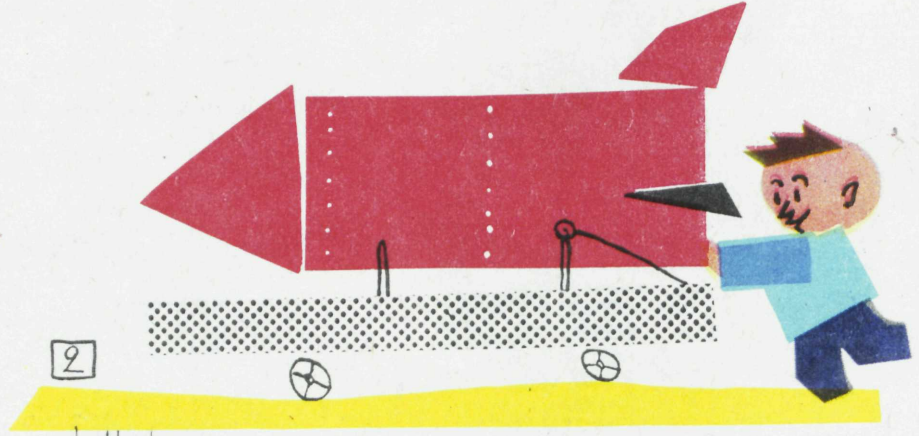
Esikaanel H. SAMPU
joonistus «Sügis».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,87 учетно-издательских листа. Типография «Oktoober», ЭССР, Таллин, Тартуское шоссе 41. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, бульвар Эстония 4. Цена 15 коп. Зак. 1033. Тираж 52 000.

Kontroll-eksemplar

PEEDU PUURIB KAEVU

Joonistanud O. KALLAS

007